

Kartlegger NS og frontkjemperne

Samme år som Norge kan feire 50-årsjubiléet for frigjøringen fra Nazi-Tyskland, skal det settes i gang et prosjekt som skal kartlegge Nasjonal Samlings virksomheter og aktiviteter under okkupasjonen.

Tore Shetelig

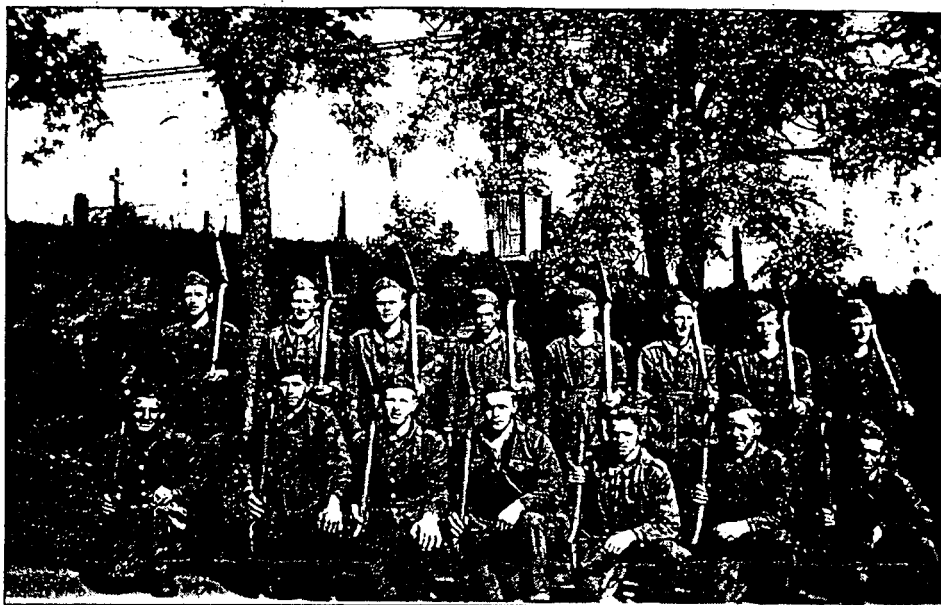
-Denne dokumentasjonen er et forsømt område, og tiden er i ferd med å løpe fra oss. Derfor ønsker vi å få kartlagt opplysninger om hull i okkupasjonshistorien for de sentrale personene som kan gi oss opplysninger avgår ved døden, sier spesialrådgiver Jan Eidi ved Folkeuniversitetet i Vestfold til DT-BB.

Hovedmålet ved prosjektet er tredelt. I tillegg til å kartlegge Nasjonal Samlings aktiviteter og partikontorer over hele landet i perioden 1940-45, skal prosjektet også bringe fram en oversikt over tyske anlegg og aktiviteter i alle norske kommuner under krigen.

Tysker-opplysningene skal samles inn av personer og grupper som opplevde krigen, og som var godt kjent på sine hjemsteder den gang. Den tredje delen av prosjektet omfatter et kartverk over leirene og aktivitetene til Arbeidstjenesten.

-Vi skrev for en måned siden til alle Norges ordførere for å få tak i de rette kontaktpersonene. Når det gjelder Buskerud, har allerede 80 prosent av ordførerne svart oss, sier spesialrådgiver Jan Eidi.

Det etableres nå studiegrupper med personer over 65 år. - Jo mer lommejente deltakerne er i sine områder, desto bedre, sier Eidi.

Fra en av de åtte leirene som Arbeidstjenesten (AT) hadde i Buskerud under krigen. Bildet er tatt i leiren som lå på Løken gård ved Haug kirke på Ringerike. Legg merke til at mennene paraderer med spader, som var ATs «varemerke».

beidsgruppene samler inn i år og deler av neste år, skal i løpet av 1996 overføres til kart som viser hva slags anlegg og aktiviteter som fantes, og hvor de lå. Kartene skal utarbeides av Statens kartverk på Hønefoss.

Gamle nazister

Fra oktober i fjor har to tidligere norske nazister og frontkjemper samarbeidet med Eidis organisasjon «Norge under okkupasjonen» for å bidra til å kartlegge alle sider av virksomheten til NS og til Arbeidstjenesten. Gammel-nazistene arbeider riktignok «bak kulissene», men har månedlige møter med prosjektet der den tidligere

direktøren for Norsk Galup, Bjørn Balstad sitter som styreformann. Forfatteren Randi Bratteli samt flere anerkjente forskere og historikere deltar også i prosjektet.

-Har du ingen betenkeligheter med å la gamle nazister delta i dette arbeidet, Jan Eidi?

-Nei, vi kan ikke utelukke dem p.g.a. noe som skjedde for 50 år siden. De tidligere NS-medlemmene er viktige i vårt arbeid med å kartlegge saker som ikke finnes tilgjengelig på data i dag, og som Riksarkivet for øvrig vokter svært godt på overfor dagens historikere.

De to gammel-nazistene var begge høyt oppe i NS-

apparatet under krigen. Nå hjelper de til med å bringe fram de nødvendige opplysningene om partiets stevne-plasser og leirplasser under krigen. Frontkjemperkontorer og vervekontorer skal også kartlegges.- det samme skal minnesmerkene som NS satte opp under okkupasjonen. Opplysninger om NS-skoler og omnehjelpsleirer skal også systematiseres, og overføres til Statens Kartverks Nasjonalatlas-serie.

Tre slike atlas skal lages. Det siste skal ta for seg Arbeidstjenestene 101 leire i Norge under krigen. 10 av disse leirene lå i Buskerud og nordre Vestfold.